

Samen op (onder)zoek

Participatieve methodieken voor geëngageerde
onderzoekers en praktijkwerkers

Liesbeth De Donder - Lieselot Degraeve
Bas Dikmans - Silke Marynissen

COLOFON

Samen op (onder)zoek: participatieve methodieken voor geëngageerde onderzoekers en praktijkwerkers

Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen (redactie)

Vrije Universiteit Brussel, Vakgroep Educatiewetenschappen

Brussel

ISBN 9789077130162

Eerste versie

@ 2025 Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder duidelijke bronvermelding. Overname van tekst is toegestaan mits de oorspronkelijke auteur(s) en titel expliciet worden vermeld, zowel van het boek als van het betreffende hoofdstuk. Het is niet toegestaan de inhoud te wijzigen of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder schriftelijke toestemming van de auteur(s).

Vormgeving: Lieselot Degraeve

Illustraties: Zoë Claessens

www.samenoponderzoek.be

Licentie

Samen op (onder)zoek: participatieve methodieken voor geëngageerde onderzoekers en praktijkwerkers © 2025 by Liesbeth De Donder, Lieselot Degraeve, Bas Dikmans, Silke Marynissen is licensed under CC BY-NC-ND 4.0. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK ALS PARTICIPATIEVE BESLISSINGSMETHODE

LEEN VANDEVELDE, DORIEN BROSENS

SAMENVATTING

De nominale groepstechniek is een methodiek om in groep stapsgewijs tot besluit- en consensusvorming te komen. De techniek wordt gebruikt om ideeën te bedenken en te kiezen, alternatieven te formuleren en prioriteiten te bepalen. We gebruikten de nominale groepstechniek in het BRuG-onderzoeksproject, voluit Behoeften voor Re-integratie en recidivebeperking bij Gedetineerden, om praktijk- en beleidsaanbevelingen te formuleren met het oog op re-integratie faciliteren en recidive bij personen in detentie verminderen. We kozen deze techniek omdat het de participatie van verschillende actoren toelaat en ervoor zorgt dat iedereen zijn mening deelt. Bovendien komen deelnemers op een efficiënte manier tot unieke ideeën. De techniek onderscheidt zich van traditionele focusgroepen omdat het individuele en groepsfasen combineert, waardoor iedere deelnemer de kans krijgt om ideeën te delen en te prioriteren zonder dat dominante stemmen de discussie overheersen. Bovendien kan de nominale groepstechniek zowel fysiek als online georganiseerd worden.

In het BRuG-project doorliepen we vier fasen van de nominale groepstechniek. We weken af van de standaardprocedure door aan het begin van ieder groepsgesprek de resultaten te delen uit onze enquête in bijna alle Vlaamse en Brusselse gevangenen en uit levensverhaalinterviews bij personen met detentie-ervaring. Die resultaten gebruikten de deelnemers als basis voor discussie en om beleids- en praktijk-aanbevelingen te bedenken en te prioriteren.

- 1 WAT IS DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK?**
- 2 OORSPRONG EN KLASSIEKE VORM VAN DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK**
- 3 EEN PRAKTISCHE TOEPASSING VAN DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK: VAN ONDERZOEKSRÉSULTATEN NAAR BELEIDSAANBEVELINGEN IN HET BRUG-PROJECT**
- 4 DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK: EEN MEERWAARDE VOOR BESLUIT- EN CONSENSUSVORMING**
- 5 TOT SLOT**

1. WAT IS DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK?

Onze samenleving wordt geconfronteerd met tal van complexe problematieken waarvoor de oplossing niet eenvoudig is. Regelmatig wordt er in groep nagedacht over mogelijke acties en projecten om daarop een antwoord te bieden. Een gestructureerde methode voor zo'n groepsproces is de nominale groepstechniek. Dat is een consensusmethode (McMillan et al., 2016) die het mogelijk maakt om in groepsverband diepgaand inzicht te krijgen in een specifiek probleem, onderzoeksvragen te formuleren, oplossingen te bedenken en actieprioriteiten te bepalen (Harvey & Holmes, 2012). Hoewel de nominale groepstechniek sterke overeenkomsten vertoont met een traditionele focusgroep, onderscheidt de techniek zich door niet enkel onderwerpen te bespreken of bestuderen, maar ook door mogelijke oplossingen of antwoorden te bedenken en te prioriteren (McMillan et al., 2016). De techniek wordt toegepast in uiteenlopende domeinen, zoals de gezondheidszorg (bijvoorbeeld preventie van obesitas bij kinderen, Wiggins et al., 2020), gevangenis (bijvoorbeeld hulp- en dienstverlening aan gedetineerde personen, Naessens et al., 2024) en onderwijs (bijvoorbeeld curriculumontwikkeling, Varga-Atkins et al., 2015).

2. OORSPRONG EN KLASSIEKE VORM VAN DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK

De methodiek ontstond toen grondleggers André Delbecq en Andrew Van de Ven eind jaren zestig op zoek gingen naar een methodiek om collectieve besluitvorming meer te structureren en te verbeteren (Van de Ven & Delbecq, 1974). Hun doel was om een gestructureerde methodiek te ontwikkelen die deelnemers in staat stelt een consensus te bereiken, terwijl alle deelnemers een gelijke kans hebben om hun mening te geven en om het resultaat te beïnvloeden. Hoewel er verschillende toepassingen van de nominale groepstechniek zijn, bestaat de techniek traditioneel uit vier stappen. Soms wordt er ook een vijfde stap toegevoegd om met alle deelnemers tot consensus te komen (Delbecq & Van de Ven, 1974; Gallagher et al., 1993; Vander Laenen, 2015). In Tabel 1 zie je een overzicht van de vijf stappen.

	Stap	Omschrijving
1	Ideeën bedenken	• Elke deelnemer komt met individuele ideeën op basis van een open vraag, zoals oplossingen zoeken voor een specifiek probleem. • Er is geen groepsdiscussie toegestaan.
2	Ideeën verzamelen en delen (<i>round-robin-techniek</i>)	• Deelnemers delen kort één voor één hun idee(ën). Dat proces herhaalt zich tot alle deelnemers aan de beurt zijn geweest en al hun ideeën konden delen. • Er is geen beoordeling of verdediging van de ideeën; enkel vragen ter verduidelijking zijn toegestaan. Er is dus geen discussie over de ideeën in deze fase. • De notulist noteert de ideeën voor heel de groep op een zichtbare plek (bijvoorbeeld op een bord of projectiescherm). • Er kunnen meerdere rondes zijn waarbij deelnemers eventueel nieuwe ideeën delen naar aanleiding van andere suggesties.
3	Ideeën bespreken en delen	• De ideeën worden bediscussieerd in groep. • Er volgt een toelichting van de ideeën en gelijkaardige ideeën worden samengevoegd. • De moderator zorgt ervoor dat elke deelnemer de kans krijgt om te spreken.

	Stap	Omschrijving
4	Ranking van de ideeën	• Er is een individuele en anonieme stemming van de ideeën. Deelnemers krijgen daarvoor een <i>ranking sheet</i>. • Het aantal ideeën waarop gestemd wordt, varieert, maar de manier van stemmen is voor iedereen gelijk, bijvoorbeeld door punten te geven aan ideeën op een schaal van één tot tien. • De punten worden geteld en de uiteindelijke ranking wordt gedeeld met de deelnemers.
5	Consensus bereiken (optionele stap)	• De finaal gestemde ranking wordt gedeeld met de deelnemers. Vervolgens vindt er een groepsdiscussie plaats over de voorlopige resultaten. • Er wordt consensus nagestreefd. • Het stemproces kan indien gewenst opnieuw gebeuren.

De verzamelde informatie is zowel kwalitatief als kwantitatief van aard. Enerzijds zijn er de ideeën en de discussie waarop een kwalitatieve analyse uitgevoerd kan worden, anderzijds verkrijgt je een kwantitatieve ranking van ideeën.

3. EEN PRAKTISCHE TOEPASSING VAN DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK: VAN ONDERZOEKSRÉSULTATEN NAAR BELEIDSAANBEVELINGEN IN HET BRUG-PROJECT

De nominale groepstechniek-bijeenkomsten die wij organiseerden, maken deel uit het BRuG-project. Het BRuG-project staat voor Behoeften voor Re-integratie en recidivebeperking bij Gedetineerden, en heeft als doel om praktijk- en beleidsaanbevelingen te formuleren met het oog op re-integratie faciliteren en recidive verminderen bij personen in detentie.

Het BRuG-project is uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving met als doel de verdere uitbouw van het hulp- en dienstverleningsaanbod wetenschappelijk te onderbouwen, gebaseerd op de reële noden en kansen van mensen die leven in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen. Het BRuG-project omvat onder andere een grootschalige gevangenissurvey, levensverhaalinterviews bij personen met detentie-ervaring en vijf nominale groepstechniek-bijeenkomsten.

Het doel van de nominale groepstechniek was om praktijk- en beleidsaanbevelingen te formuleren op basis van de onderzoeksresultaten uit de enquête in Vlaams en Brusselse gevangenissen en levensverhaalinterviews bij personen met detentie-ervaring. De aanbevelingen moesten bijdragen aan het faciliteren van re-integratie en het verminderen van recidive bij personen in detentie. De deelnemers werden vooraf geïnformeerd over het doel.

3.1 Voorbereiding

3.1.1 Doelbepaling en vraagstelling

We adviseren om vooraf goed na te denken over de doelstelling en de vragen die je de deelnemers wil voorleggen, aangezien dat de kwaliteit van de bedachte ideeën beïnvloedt. Tijdens het gesprek worden doorgaans één of twee vragen gebruikt die goed aansluiten bij het specifieke doel waarvoor de je nominale groepstechniek gebruikt (Vander Laenen, 2015). Als je een of twee vragen behandelt, is er tijdens de bijeen-

komst een duidelijke focus die de kans op diepgang vergroot (McMillan et al., 2016). Tijdens onze gesprekken legden we twee onderzoeksvragen voor:

1. Wat zijn de prioriteiten voor het beleid om een geslaagde re-integratie en recidivebeperking bij personen in detentie te realiseren? Wat zijn de randvoorwaarden daarbij?
2. Wat zijn de prioriteiten voor de praktijk om een geslaagde re-integratie en recidivebeperking bij personen in detentie te realiseren? Wat zijn de randvoorwaarden daarbij?

3.1.2 De deelnemers en duurtijd

Het aantal deelnemers per bijeenkomst varieert doorgaans tussen twee en veertien personen, maar algemeen is een maximum van zeven deelnemers aan te raden om de discussie beheersbaar en effectief te houden (McMillan et al., 2016). In het BRuG-project waren er 36 Nederlandstalige deelnemers, verspreid over vijf bijeenkomsten. Dat betekent dat we ongeveer zeven à acht deelnemers hadden per groeps gesprek. Twee van die gesprekken waren specifiek gericht op beleidswerkers, twee op praktijkwerkers en één op personen in detentie. We hebben er bewust voor gekozen om die groepen apart te houden om de dynamiek en expertise van iedere groep optimaal te benutten. Dat sluit aan bij het advies om zorgvuldig na te denken over de vraagstelling en groepssamenstelling aangezien dat invloed heeft op de kwaliteit van de bedachte ideeën (Vander Laenen, 2015).

De exacte tijdsduur van een bijeenkomst hangt af van de groepsgrootte, het type deelnemers en het aantal voorgelegde vragen (McMillan et al., 2016). Een typische nominale groepstechniek-bijeenkomst duurt ongeveer 60 tot 75 minuten. Als de vijfde stap wordt toegevoegd om consensus te bereiken, kan het groeps gesprek oplopen tot twee uur (Gaskin, 2003). Aangezien onze bijeenkomsten startten met een presentatie van de verzamelde onderzoeksresultaten, duurden de gesprekken met professionals telkens ongeveer drie uur. De bijeenkomst met personen in detentie moest omwille van organisatorische redenen gelimiteerd worden tot twee uur. Hoewel we in alle bijeenkomsten de vier basisstappen toepasten, had een half uur extra tijd meer diepgang kunnen creëren in fase drie waarin ideeën gedeeld en besproken werden.

3.1.3 Materiaal en infrastructuur

We stuurden op voorhand een presentatie met de resultaten van de enquête naar de deelnemers en we presenteerden de resultaten nog eens tijdens de bijeenkomst. We vonden dat een meerwaarde omdat de resultaten omvangrijk waren. We merkten dat veel deelnemers de resultaten al op voorhand hadden laten bezinken. Dat hielp om aanbevelingen en prioriteiten te formuleren.

Tijdens de fysieke nominale groepstechniek-bijeenkomsten gaven we alle deelnemers een pen en twee vooraf gemaakte papieren: een om de ideeën te bedenken en een ranking sheet om te stemmen op de ideeën. Verder hadden we een computer en projectiescherm om de ideeën te projecteren tijdens de discussie. Je zou daarvoor ook een flipover of krijtbord kunnen gebruiken. We vonden het vooral belangrijk dat alle deelnemers de bedachte ideeën konden zien. We plaatsten de tafels in een U-vorm. We hadden ook opnameapparatuur om de groepsdiscussie op te nemen, wat de verwerking achteraf makkelijker maakte.

3.2 Het verloop van de nominale groepstechniek in het BRuG-project

We startten iedere bijeenkomst met de verwelkoming van de deelnemers en een korte kennismakingsronde. Daarna legden we het verloop van het gesprek uit. Na toestemming van iedere deelnemer startten we

de opname. We hanteerden bij onze bijeenkomsten een aangepaste versie van de vier klassieke stappen zoals besproken in Tabel 1.

3.2.1 Introductie en presentatie van de onderzoeksresultaten

We startten iedere nominale groepstechniek-bijeenkomst met een voorstelling van de belangrijkste onderzoeksresultaten uit het BRUG-project. Het ging vooral om cijfers over het leven voor, tijdens en na detentie en domeinen als financiële middelen, huisvesting, mentale gezondheid en sociaal netwerk. Die input hadden de deelnemers nodig om eventuele aanbevelingen voor beleid en praktijk te bedenken. Hoewel het ingaat tegen het traditionele verloop van de nominale groepstechniek, hielden we na de presentatie een groepsbespreking van de onderzoeksresultaten. Daar vroegen we wat volgens de deelnemers de belangrijkste uitdagingen voor beleid en praktijk zijn op basis van de resultaten en hun expertise. Die groepsdiscussie had voor ons een duidelijke meerwaarde omdat het deelnemers de mogelijkheid gaf eerst gezamenlijk te bespreken en te verkennen voordat ze zich op de kernvragen zouden richten. Het voorgesprek zorgde voor een dieper inzicht in de verschillende perspectieven binnen de groep. Dat toont dat het mogelijk is om het verloop van de nominale groepstechniek aan te passen aan de specifieke behoeften van het onderzoek.

3.2.2 Toepassing van het klassieke format

Vervolgens schakelden we over naar de **eerste stap** van de klassieke nominale groepstechniek. We legden de twee vragen tegelijk voor aan de deelnemers en zij bedachten individueel verschillende ideeën als antwoord op de vragen. In **stap twee** van het traditionele verloop deelt iedere deelnemer om de beurt een idee totdat er geen nieuwe ideeën meer naar voren komen. Om de sociale wenselijkheid van de ideeën te verminderen, vroegen we de deelnemers al hun ideeën op de formulieren te noteren en af te geven aan de onderzoekers. Ze schreven geen naam op hun papier. Nadat alle ideeën waren verzameld, brachten we ze samen en projecteerden we ze voor de groep. Identieke of gelijkaardige ideeën voegden we samen.

In **stap drie** werd ieder idee afzonderlijk besproken. Indien nodig vroegen we extra toelichting en werden de ideeën inhoudelijk verder uitgediept door de deelnemers. Overige gelijkaardige ideeën voegden de deelnemers samen. Als er tijdens de bespreking nieuwe ideeën opkwamen bij de deelnemers, voegden we ze toe aan het overzicht. Hoewel het varieerde tussen de verschillende gesprekken, leidde dat per groep tot een finale lijst van gemiddeld achttien ideeën per onderzoeksvraag (praktijk/beleid). Tijdens deze discussie vroegen we door naar randvoorwaarden die nodig zouden zijn om de voorgestelde praktijk- en beleidsaanbevelingen waar te maken. We benadrukten dat het niet noodzakelijk was om consensus te bereiken; het was toegestaan om het oneens te zijn met bepaalde voorgestelde ideeën.

In **stap vier** maakten de deelnemers per vraag een lijst van de ideeën die ze het belangrijkste vonden op een ranking sheet. Iedere deelnemer selecteerde uit de opgelijste ideeën per vraag tien ideeën die ze rangschikten volgens prioriteit. Het idee dat voor hen de hoogste prioriteit had, kreeg tien punten, het tweede meest belangrijke idee negen punten, enzovoort. De deelnemers schreven geen naam op hun ranking sheet en bezorgden het aan de onderzoekers. Ter afronding van het groeps gesprek vroegen we aan alle deelnemers of ze nog iets wilden toevoegen of delen. Na de eventuele laatste opmerkingen sloten we het gesprek officieel af en stopten we de opname.

In dit format, waarin vijf verschillende groepen dezelfde onderzoeksvragen kregen, vonden we het niet evident om de resultaten met elkaar te integreren, zeker wanneer de ideeën en prioritering ver uit elkaar

lagen. Hoewel we het niet toepasten in ons onderzoek, zou achteraf door alle deelnemers één finale lijst gestemd kunnen worden uit de ideeën die per groep de hoogste score kregen. Een alternatief kan ook zijn om een extra nominale groepstechniek-bijeenkomst te organiseren met telkens twee deelnemers uit de vorige gesprekken waarin de resultaten van de vijf bijeenkomsten voorgelegd worden. Zij kunnen die ideeën bespreken om tot een gezamenlijke lijst van aanbevelingen te komen.

3.2.3 Data-analyse

Om de rijke informatie uit alle nominale groepstechniek-bijeenkomsten mee te nemen in het onderzoek is een diepgaande analyse aanbevolen (Vander Laenen, 2015). We vonden de integratie van de onderzoeksresultaten uit alle bijeenkomsten niet makkelijk. We maakten zowel een kwalitatieve als kwantitatieve analyse. De analyse gebeurde per gestelde onderzoeksvraag afzonderlijk. Dat verliep als volgt:

1. Woordelijke transcriptie van de audio-opname van iedere nominale groepstechniek-bijeenkomst.
2. Individuele analyse van iedere nominale groepstechniek-bijeenkomst:
 - Kwantitatieve analyse: We telden de punten op die alle deelnemers gaven aan de individuele ideeën. Dat resulteerde per vraag in een lijst van gestemde prioriteiten voor iedere bijeenkomst. Iedere groep werd na afloop van de analyse op de hoogte gebracht van de finale ranking.
 - Kwalitatieve analyse: We labelden en analyseerden elk transcript afzonderlijk. We maakten per bijeenkomst een kwalitatieve analyse van het gesprek.
3. Analyse per vraag over de bijeenkomsten heen: Voor de analyse over de bijeenkomsten heen, vertrokken we vanuit de prioriteitenlijst per bijeenkomst. Gelijkaardige aanbevelingen per thema werden gebundeld en hun scores opgeteld. Dat resulteerde in twee finale lijsten: een lijst met tien prioriteiten voor beleid (= onderzoeksvraag 1) en een lijst met tien prioriteiten voor de praktijk (= onderzoeksvraag 2).

De analyse resulteerde in een onderzoeksrapport met de top vijf aanbevelingen voor beleid en de top vijf aanbevelingen voor de praktijk, op basis van de scores over de vijf bijeenkomsten heen en aangevuld met een kwalitatieve analyse van de gesprekken. Bijvoorbeeld, voor de praktijk is de nummer één gestemde aanbeveling: 'Ga aan de slag met mensen vanaf de eerste dag van detentie', voor het beleid luidde die 'Zet in op huisvesting'. In het rapport onderbouwen we die aanbevelingen met de kwalitatieve analyse van de gesprekken. Daardoor krijgt de lezer van het rapport inzicht in de visie en ervaring van de deelnemers, wat ze al randvoorwaarden beschouwen en welke goede praktijken ze eventueel aanhalen als voorbeeld. We gaven ook citaten van deelnemers weer. Zie het onderzoeksrapport van Naessens et al. (2024) voor meer informatie en inzicht in de resultaten.

4. DE NOMINALE GROEPSTECHNIEK: EEN MEERWAARDE VOOR BESLUIT- EN CONSENSUSVORMING

In dit onderdeel bespreken we eerst welke voordelen we ervoeren bij deze methodiek, gevolgd door de nadelen.

4.1 Voordelen van de nominale groepstechniek

We ondervonden verschillende voordelen van de nominale groepstechniek:

- **Een gestructureerde werkwijze met inbreng van alle deelnemers.** De techniek wisselt tussen individuele en groepsfasen (Vander Laenen, 2015). Met de individuele fasen zorgden we ervoor dat alle deel-

nemers hun ideeën konden uiten en invloed konden uitoefenen op de formulering van aanbevelingen voor beleid en praktijk, ook stillere of meer terughoudende mensen. Dat zorgde ervoor dat ideeën die anders onder de radar bleven toch naar boven kwamen. We konden zo de invloed van dominante deelnemers beperken en een meer evenwichtige participatie van alle deelnemers garanderen.

- **Een beperkte invloed van de onderzoeker.** Onze invloed als onderzoeker werd beperkt omdat alle input en suggesties rechtstreeks van de deelnemers zelf kwamen.
- **Een groot aantal unieke ideeën.** Onze deelnemers kwamen met een groot aantal unieke ideeën. In de nominale groepstechniek worden meer ideeën verzameld in vergelijking met traditionele groepsprocessen waarin enkel interactie in groep centraal staat (Van de Ven & Delbecq, 1971) aangezien er daar geen individuele fasen zijn.
- **Een efficiënte manier om tot besluitvorming te komen.** De nominale groepstechniek staat bekend als een geschikte techniek om beslissingen te nemen voor problemen waarvoor verschillende oplossingen bestaan, waarbij verschillende belanghebbenden betrokken zijn of waarop emotionele en subjectieve reacties kunnen ontstaan (Van De Ven & Delbecq, 1974). De techniek combineert het individueel bedenken en ranken van ideeën met groepsdiscussies over die ideeën in dezelfde bijeenkomst (Gallagher et al., 1993). Daardoor verkregen we een grote hoeveelheid input en diepgang in korte tijd. Deelnemers gaven individuele input, maar de uiteindelijk geformuleerde aanbevelingen voor praktijk en beleid zijn een samensmelting van al die individuele input.
- **Flexibiliteit.** De nominale groepstechniek kan flexibel worden ingezet en aangepast aan het onderzoeksopzet. Zo werd een van onze bijeenkomsten door een staking bij de treinmaatschappij online georganiseerd via Microsoft Teams. Alle deelnemers kregen het materiaal via e-mail toegestuurd en mailden het tijdens de bijeenkomst ingevuld terug naar de onderzoekers. Dat de sessie online doorging, ervoeren we niet als nadelig. De bijeenkomst leverde even waardevolle ideeën voor aanbevelingen op als de fysieke bijeenkomsten.

4.2 Nadelen van de nominale groepstechniek

Ondanks deze voordelen geven we ook enkele beperkingen mee die we ervoerden bij de nominale groepstechniek:

- **Niet geschikt voor iedereen.** We merkten dat het noodzakelijk is dat deelnemers over voldoende verbale en schriftelijke vaardigheden beschikken om hun ideeën duidelijk te formuleren en noteren. We gebruikten de techniek bij personen in detentie, een groep waarvan we weten dat die in het algemeen redelijk laag opgeleid is en voor wie het niet altijd evident is om out of the box te denken. De personen in detentie die deelnamen aan de bijeenkomst in de gevangenis waren allemaal actief geëngageerd in de gevangenis en werden regelmatig gevraagd naar hun mening en advies.
- **Nodige begeleiding door gespreksfacilitatoren.** De gestructureerde aanpak vereist de aanwezigheid van twee facilitatoren om een nominale groepstechniek-bijeenkomst in goede banen te leiden. Aangezien we met twee facilitatoren aanwezig waren, konden we de deelnemers ondersteunen tijdens de individuele fasen waarin lezen en schrijven een belangrijke rol speelden, konden we een verslag van het gesprek maken en de taken efficiënt verdelen, bijvoorbeeld de ideeën zichtbaar noteren.
- **Een beperkte diepgang in discussie.** Door de gestructureerde opzet van de nominale groepstechniek en de aanpassingen die we maakten in het opzet ten opzichte van het traditionele verloop, hadden we achteraf het gevoel dat we niet altijd voldoende tijd hadden om alle onderwerpen even diepgaand te bespreken.

5. TOT SLOT

In het BRuG-project ervaren we de nominale groepstechniek als een effectieve en stapsgewijze methode voor groepsbesluitvorming en consensusvorming. De methode combineert de diepgang van focusgroepen met een gestructureerde aanpak waarbij deelnemers individueel ideeën beoordelen en rangschikken. Dat leidt tot concrete aanbevelingen.

De unieke combinatie van individuele en groepsfasen stelt alle deelnemers in staat om hun ideeën gelijkwaardig te delen en te stemmen. Op die manier bevordert de nominale groepstechniek eerlijke besluitvorming. Dat maakt de techniek bijzonder geschikt om ideeën te bedenken en te prioriteren in complexe omgevingen, zoals onderzoek, beleidsvorming en praktijkgerichte vraagstukken.

De toepassing van de methodiek in het BRuG-project benadrukt de kracht van de methodiek in een praktische context. Door beleidsmakers, praktijkwerkers en mensen in detentie te betrekken in een gestructureerd proces, verzamelden we waardevolle inzichten van alle betrokkenen die resulteerden in twee finale lijsten met gestemde aanbevelingen en ideeën voor beleid en praktijk.

REFERENTIES

- Ayuso-Mateos, J. L., Avila, C. C., Anaya, C., Cieza, A., Vieta, E., & Bipolar Disorders Core Sets Expert Group (2013). Development of the International Classification of Functioning, Disability and Health core sets for bipolar disorders: results of an international consensus process. *Disability and rehabilitation*, 35(25), 2138–2146. <https://doi.org/10.3109/09638288.2013.771708>
- Delbecq, A. L., Van de Ven, A. H. & Gustafson, D. H. (1975) Group Techniques for Program Planning: A Guide to Nominal Group and Delphi Processes. Scott, Foresman Glenview. https://www.researchgate.net/publication/40930404_Group_Techniques_for_Program_Planning_A_Guide_to_Nominal_Group_and_Delphi_Processes
- Gallagher, M., Hares, T., Spencer, J., Bradshaw, C., & Webb, I. (1993). The Nominal Group Technique: a research tool for general practice? *Family Practice*, 10(1), 76-81. <https://doi.org/10.1093/fampra/10.1.76>
- Gaskin, S. (2003). A guide to Nominal Group Technique (NGT) in focus-group research. *Journal of Geography in Higher Education*, 27(3), 341-347. <https://doi.org/10.1080/03098265.2003.12288745>
- Harvey, N., & Holmes, C. (2012). Nominal group technique: an effective method for obtaining group consensus. *International Journal of Nursing Practice*, 18(2), 188–194. <https://doi.org/10.1111/j.1440-172X.2012.02017.x>
- McMillan, S. S., King, M., & Tully, M. P. (2016). How to use the nominal group and Delphi techniques. *International journal of clinical pharmacy*, 38(3), 655–662. <https://doi.org/10.1007/s11096-016-0257-x>
- Naessens, L., Vandeveldel, L., Raeymaeckers, P., & Brosens, D. (2024). *Re-integratie van personen in Vlaamse*

en Brusselse gevangnissen (BRuG-project): Aanbevelingen voor beleid en praktijk. [onderzoeksrapport] https://www.researchgate.net/publication/386006249_Re-integratie_van_personen_in_Vlaamse_en_Brusselse_gevangnissen_BRuG-project_Aanbevelingen_voor_beleid_en_praktijk

Vander Laenen, F. (2015). Not just another focus group: making the case for the nominal group technique in criminology. *Crime Science*, 4(5). <https://doi.org/10.1186/s40163-014-0016-z>

Varga-Atkins, T., Mclsaac, J., & Willis, I. (2015). Focus Group meets Nominal Group Technique: an effective combination for student evaluation? *Innovations in Education and Teaching International*, 54(4), 289–300. <https://doi.org/10.1080/14703297.2015.1058721>

Van de Ven, A. H., & Delbecq, A. L. (1974). The effectiveness of nominal, delphi, and interacting group decision making processes. *Academy of Management Journal*, 17(4), 605–621. https://www.researchgate.net/publication/242609326_The_Effectiveness_of_Nominal_Delphi_and_Interacting_Group_Decision_Making_Processes

Wiggins, S. T., Colby, S., Moret, L., McElrone, M., Olfert, M. D., Riggsbee, K., Opoku-Acheampong, A., & Kidd, T. (2020). A Modified Nominal Group Technique (mNGT) - Finding Priorities in Research. *American journal of health behavior*, 44(3), 345–352. <https://doi.org/10.5993/AJHB.44.3.7>